

Nr 103.

Godkänd av första kammaren den 25 april 1917.

Godkänd av andra kammaren den 25 april 1917.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående utredning i visst syfte i fråga om kostnaderna för brödsädesproduktionen i landet.

(Första kammarens 2:a tillfälliga utskotts utlåtande nr 11.)

(Andra kammarens 2:a tillfälliga utskotts utlåtande nr 10.)

Till Konungen.

Enskilda motionärer inom riksdagen hava gjort framställning i syfte att sådan utredning måtte genom Eders Kungl. Maj:ts försorg verkställas rörande kostnaderna för brödsädesproduktionen i vårt land, att på grundvalen av densamma ett tillnärmelsevis exakt produktionspris må kunna läggas till grund för framtida åsättande av maximi- eller minimipris å spannmål.

I motionen har såsom orsak till dess framställande påpekats de svårigheter, med vilka jordbruket hade att kämpa; och hava motionärerna såsom ett av de tillförlitligaste medel att åstadkomma utredning i ovan angivna avseende föreslagit, att staten själv skulle genom lejd arbetskraft bruka några kronohemman inom varje län samt därefter från den bokföring, som vid dessa jordbruk upprättades, inhämta sitt huvudsakliga materiel för bedömandet av livsmedelsprisfrågan.

Det i förevarande motion avhandlade spörsmålet är enligt riksdagens mening av den betydelse, att det från det allmännas sida påkallar den största uppmärksamhet. Riksdagen är därför också fullt ense med motionärerna, då de betona nyttan av en utredning, varigenom jordbrukets verkliga produktionskostnader i fråga om brödsäd kunde utrönas. En dylik utredning, byggd på objektiva grunder, är av lika vikt för alla befolkningslager, för producenter såväl som konsumenter.

Av åtskilliga skäl vill det dock synas, som den här förevarande frågan vore synnerligen svårlöst. Kostnaden för produktionen av spannmål, måste nämligen afsevärt växla i skilda delar av landet med hänsyn till åkerjordens olika bördighet och mer eller mindre gynnsamma väderleksförhållanden det ena eller det andra året samt varierande pris för arbetskraft och för vad som i övrigt för sädesproduktionen erfordras.

Med hänsyn till förevarande spørsmåls natur torde det icke vara lämpligt eller ens möjligt, att, om man vill vinna önskat resultat av en utredning i ämnet, föranstalta en isolerad undersökning rörande kostnaderna för brödsädesproduktionen utan hänsynstagande till jordbrukets driftkostnader i det hela. Riksdagen håller därför före, att en utredning av här åsyftat slag bör, för att bliva av värde, allsidigt omfatta kostnaderna för såväl producerande av brödsäd som frambringande av andra jordbruksprodukter på det att av utredningen må kunna bedömas jordbrukets ekonomiska bärighet i allmänhet. Över huvud torde vara nödvändigt för frågans fullständiga klarläggande att i ett sammanhang taga hänsyn till alla de moment, som därvid kunna komma i betraktande.

Vidare synes det riksdagen uppenbart, att hållbara beräkningsgrunder i ifrågavarande avseende icke kunna ernås, om man utgår från nu rådande onormala och för övrigt i hög grad växlande konjunkturer. Därför torde icke den utväg, som av motionärerna i främsta rummet anvisats, nämligen att staten själv genom lejd arbetskraft brukade några kronohemman inom varje län, vara den för ändamålet lämpliga, då det icke skulle vara möjligt att på denna väg inom överskådlig tid nå fram till några resultat.

Andra och mera praktiska utvägar än de i motionen föreslagna måste därför anlitas. Riksdagen vill för sin del, utan att därigenom på något sätt vilja föregripa eller binda en eventuell utredning, såsom en tänkbar utväg påpeka, att nödigt material därigenom kunde erhållas, att blivande sakkunnige satte sig i förbindelse med jordbrukare i olika delar av landet och från dessa införskaffade så fullständiga och noggranna bokföringsresultat som möjligt för de år, som utredningen anses böra omfatta. En materialinsamling av här berörda slag, bör givetvis omfatta landets alla delar, varvid hänsyn bör tagas till alla slag av jordbruk, stora och medelstora såväl som egentliga småbruk. Av en viss vikt är även, att jordbruk, som stå på olika kulturnivå, få tjäna till grund för här åsyftade beräkningar.

Slutligen vill riksdagen för sin del uttala, att det för närvarande icke torde vara möjligt att yttra sig om, huruvida den ifrågasatta utredningen angående kostnaderna för framställande av jordbruksprodukter skall komma att läggas till grund för maximi- och minimipris, utan lärer det få bero på vid utredningens slutförande rådande tidsförhållanden och andra förekom-

mande omständigheter, om dylika priser då må anses önskliga och möjliga att åsätta.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föranstalta om utredning rörande kostnaderna för brödsädesproduktionen i landet samt därefter vidtaga de åtgärder, vartill denna utredning må kunna föranleda.

Stockholm den 25 april 1917.

Med undersätlig vördnad.
